

Socialinis – emocinis ugdymas MANO pamokoje. Iššūkis?

PASITARKIME, KOLEGA.

Nuotolinis susitikimas

2021-01-28

Tarėsi ir siūlymus teikė:

Algimantas Antanaitis

Jorūnė Akstinienė

Pavel Binusov

Vytautė Erkes

dr. Natalja Fatkulina

Vaiva Baltramiejūnaitė – Čepaitė

Vilda Grybauskienė

Neringa Kirkliauskienė

Karolina Ladukaitė

Gintarė Litvaitienė

dr. Edita Musneckienė

Jolanta Nėjutė

Ugnė Pilipavičiūtė

Ugnė Pilipavičiūtė

Diana Šinkonienė

dr. Daiva Šukytė

Susitikimą iniciavo ir moderavo: *dr. Loreta Statauskienė*

Kaip suprantu, kas tai yra socialinis – emocinis ugdymas? Kaip suprantu SEU ugdymą MANO pamokoje?

Kokius jausmus sukelia šis man keliamas iššūkis?

- SEU yra **bendravimas su aplinkiniais**, gebėjimas bendrauti, **savo emocijų tinkamas išreiškimas** ir tinkamas **bendravimas su aplinka**. Ikimokyklinio ugdyme vaikai turi mokėti ir gebėti išreikšti savo emocijas. *Man kelia stresą, nes pati neturėjau tokios patirties, tai apsunkina kitų mokymą. Reikėtų „paruoštuko“ mokytojui.*
- Man, kaip aš suprantu, **SEU yra mano santykis su mane supančia aplinka, kaip aš jaučiu, kokius jausmus aš sukeliu aplinkiniams, kaip tiltas**, kur vienoje pusėje esu aš, o kitoje pusėje – mokiniai. Kaip man pagarbiai, padoriai peržengti į kitą pusę ir pačiai nebūti įžeistai, bet **kad kiekvienas turėtų savo pusę savo erdves**. Mus sieja trapus tiltas. Norėdami susitikti, palaikyti turime vieni kitus gera emocija.

- Man yra **SEU – procesas.. Tarp manęs ir mokinių..** Išmokinti santūrumo, savitvardos, perskaityti jų emocijas. **Valdyti emocijas.** Įeini ir nuskenuoji: ar jie ramūs, ar ne. Empatija, tarpusavio santykiai. **Pagrindas – bendravimas. Ne vienadienis procesas. Gebėjimas „skaityti“ žmonių veidus.**

Ikimokyklinis ugdymas.

- SEU tai yra tai, ką stengiuosi daryti „ryto rato“ metu, kad v būtų saugu ir jauku atsiverti iš S-E pusių. **Iššūkio nėra, nes greitai perprantu ir gebu skaityti emocijas.**
- SEU socialinis integravimas į kažkokią veiklą, **stengiuosi integruoti** į muzikos klausymą ar dainavimą; **įvesti** į kūrinio klausymą, **kad suprastų** ne tik kompozitoriaus gyvenimą, **ką vaikas supranta ir yra pasiėmęs iš savo aplinkos.** Išorinis gyvenimas – spartus ir didelių klasių atveju, kai yra daug mokinių tai nėra lengva.

Tikybos mokytoja, pradinis ugdymas:

- Patirtis įgyta seminare. **Naudojama intuityviai, individualia prieiga, atsitikimai. Nuraminti, paguosi, palaikyti.**

Rusų k. mokytojas:

- **Mokėjimas bendrauti ir mąstyti.** Rusų literatūroje yra daug pavyzdžių. Iššūkis – kaip ir kiekvienoje pamokoje.

Pradinių klasių mokytojas:

- Apie SEU neturėjau jokie supratimo, kol vadovai nepasiūlė Lions Quest programą. Puiki programa. **Taikau ir klasės valandėlėse, ir pamokose.**

Atnaujintojų požiūris.

- Ačiū visiems dėl dalijimosi. Visi paminėti aptarti mokyklinio gyvenimo aspektai atspindi SEU gylį sistemoje. **Tai nėra viena pamoka.** Tyrimai sako, jog nepakanka to turinio, kuris yra mūsų programoje, bet svarbios ir popamokinėje, pertraukos metu. **Ir aplinka, ir mokytojo balsas, ir kūno kalba, ir kt. detalės – svarbios. Būti pavyzdžiu,** prasideda nuo visų mūsų. Struktūruotai turime turėti ir programas, kaip instrumentus. **Aplinkos kūrimas, integravimas į bendruosius ugdymo dalykus:** istorija, geografija, dorinis – tinka SEU temoms ir kontektualūs, **taip pat neformalusis švietimas, vaikų gyvenimas.**
- Tęstinis procesas, kur pedagogas savo pavyzdžiu ir paruoštomis BP, įrankiais, metodais tai daro visur, **kaip ir mes tarpusavyje, su kolegos elgiamės.** Visa tai įeina į SEU.

Kas būdinga socialinio – emocinio **intelektui**? Kas būdinga socialiniam – emociniam **ugdymui**?

Koks ryšys tarp šių sąvokų?

BP atnaujintojų požiūris

- Su SEU ir SEI esu susidūrus nuo 2007 -2008 m. kas tai, kaip jis vystomas. Įdomu. Dabar supratimas prasiplėtė; suprantu, jog tai – visą gyvenimą plėtotina sritis. **Aukšto SEI žmonės gali pasiekti žymiai daugiau gyvenime. SEU ir SEI susieti.** SEU -2 asmenų veikla, ugdymo procese mokytojas ir mokinys, plus aplinka. SEU sėkmė priklauso nuo tos sąveikos. **SE vaiko galimybių augimas priklauso nuo mokytojo potencialo ir vaiko galimybių priimti.** SEU - pagrindas visam ugdymo procesui, visam bendrajam ugdymui. Mokyklose galima pasiekti žymiai daugiau gerų rezultatų.

Psichologų požiūris

- Pirma asociacija SEI schema gražiai apibrėžta D. Golemano: savo emocijų darymas, **ryšio su kitais užmezgimas, empatija..** Man **intelektas – kai sugebi tai pats padaryti, o ugdymas – kai kiti padeda.**

Socialinis – emocinis intelektas

„Bendrasis intelektas taikomas socialinėse situacijose“, David Wechsler, 1950

„Visos emocijos yra socialinės“, Richard Davidson, cit. iš Brian Parkinson, 1996

„Socialinis intelektas skirstomas į dvi dalis – socialinis supratimas, ką mes suprantame apie kitus ir socialiniai gebėjimai ką mes galime nuveikti su tuo savo žinojimu“, Daniel Goleman, 2006

Kas būdinga socialiniam – emociniam ugdymui?

- Labai logiškas apjungimas. **Fizinė, psichinė, emocinė sveikata.** Fizinės sveikatos ir socialinės - emocinės sveikatos apjungimas tarsi vienis. **Trys aspektai:** savo emocijų, savo minčių pažinimas, savęs realizavimas, kas yra mūsų viduje, t. t. savo kūno pažinimas. Toliau einame į santykių su kitais. **Kuo darnesnis santykis su savimi, tuo darnesnis santykis su kitais.** Ir vaikais, ir suaugusiais, dariai bendrauti, nekenkiant. Kitas aspektas – **bendravimas su aplinka.** Jo stinga šiandien. Užterštumas. Žmogus turėtų įsiklausyti į save ir žiūrėti, kaip tai darniai integruojasi su aplinkiniu pasauliu, ar kuria kažką gero. Sveikas – žmogus – kuris turi aukštą SEI ir geba save kontroliuoti, valdyti savo viduje ir išoriniame pasaulyje. Augančiai kartai yra pamatas ar sienos. Jeigu medis – šaknys ir kamienas, o iš to – žiedai ir vaisiai.

SEU būdinga..

- ... **sveikata, darna** (su savimi, kitais ir aplinka)
- Kadangi yra procesas, svarbu koks **procesas: nuoseklus, sufokusuotas į konkretų įgūdį, aktyvus, įtraukus, sudominantis vaikus, žadinantis norą mokytis, stiprinti įgūdžius, aiškus, suprantamas, atitinkantis vaiko raidą**
- **Pozityvi mokymosi aplinka.** Ir mokytojas gali būti „pirmoku“, kažką nauja pradėti, kaip ir mokinys 😊
- **Pozityvas** – aiškūs susitarimai ir taisyklės, mokytojas jautrus vaiko patyrimui, yra ne tik taisyklės, bet ir lankstumas.
- **Savęs pažinimas: minčių, emocijų, tikslų. Formų gali būti įvairių, tame tarpe – refleksija.**

Pradedantieji mokytojai:

- Tarsi sumaištis. Po visos šios aptarimo gražios „tirados“, **pasirodo, per mažai žinau**. Tikimasi, jog atnaujinta BP ateis su parengtais instrumentais, panašiai kaip „Kimočių“ programa.
- Ką dabar supratau, tai **tarsi darbas su pačiu savimi ir nebijojimas suklysti**, juk viską darome pirmą kartą, veiklų pasiskirstymas, koncentruotis į „čia ir dabar“, **darna su savimi ir su aplinka. Reikia pasirūpinti savimi pirmiausia. Darnos trūksta.**
- Dabar jaučiuosi, kad visa gaunama informacija veda į tai, kad **mokytojas turi jaustis pats gerai ir užtikrintai**. Vaikai jaučia, kada mokytojas imasi naujų dalykų nedrąsiai. Palinkėčiau drąsos mokytojams SE požiūriu.
- Lyderystės pagalba vaikui. **Mokyti vaikus lyderystės**. Pirmokėliai TEAMS programa išmoko ir foną pakeisti.. „tu kitą kartą būsi mūsų mokytoju..“ **perduodu lyderystę vaikui, taip pat kyla teigiamos emocijos.**
- Visa **SEU idėja – atsakingas sprendimų priėmimas**. Negali būti pateiktas projektas be pristatymo ir tinkamumo situacijai. Jis turi būti išgrynintas; norisi, kad būtų pritaikytas mūsų vaikams ir mūsų mokyklai. Sudėtinga gal būtų karantino metu ar nuotolinio mokymosi metu. **Kai gauname kažką nauja, reikia pagalvoti apie saugią aplinką mokytojui ir mokiniams.**
- Galimos įvairios patirtys. **Gal reikia palaukti, jei mokytojai jaučiasi nesaugiai ir neturi patirčių**. Tačiau yra mokyklų, kurios dirba SEU. Turi paramą, priemones, metodus. **Daugiau dalijimosi patirtimi su mokytojais ir tarp mokyklų**. Pavasarį Covid 19 pandemijos metu daugelio mokyklų mokytojai parodė, kiek jos daug gali ir toliau dirbti ir mokytis SEU.

Mokslininkų atstovo pozicija:

- Labai svarbu **tarpasmeninių santykių kūrimas. Pradedant nuo savęs, savivokos, nuostatų iki santykių konstravimo su bendraamžiais, tėvais, mokytojais ir kitais žmonėmis**. SEU sritis apima labai platų spektrą dalykų, ir veiksmingas būtų vykdant kryptingai, nuosekliai, pagal programas su praktinėmis veiklomis.